

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МАРІЇ КЮРІ-СКЛАДОВСЬКОЇ (ПОЛЬЩА)
ІНСТИТУТ ДОСЛІДЖЕНЬ В ГАЛУЗІ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ
(СЛОВЕНІЯ)
МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ (МОЛДОВА)
ГОМЕЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ФРАНЦІСКА
СКОРИНИ (БІЛОРУСЬ)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО І ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

29-30 квітня 2015 року
Одеса-Черкаси

Одеса
2015

УДК 33:342.97:341.1(4)
ББК 65-98-67.401.133
К65

*Рекомендовано науковою радою Одеського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 2 від 29квітня 2015 року)*

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважає можливим їх публікацію з метою обговорення.

Концептуальні засади економічного і правового забезпе-
чення безпеки держави в умовах євроінтеграції : матеріали між-
нар. наук. – практ. конф., Одеса-Черкаси, 28-29 квітня 2015 р. —
Одеса : ОДУВС, 2015. — с.

Матеріали конференції висвітлюють актуальні проблеми управління економічною політикою держави та суб'єктів господарської діяльності в контексті економічної безпеки. Збірник рекомендується для студентів, аспірантів, викладачів, науковців, а також фахівців-практиків, які цікавляться питаннями економічного розвитку держави та суб'єктів господарської діяльності з позицій економічної безпеки.

УДК 33:342.97:341.1(4)
ББК 65-98-67.401.133

ЗМІСТ

<i>Користін О.Є. Вступне слово</i>	5
СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Алхімова Н.О., Кубаєнко А.В. Сучасні проблеми забезпечення економічної безпеки держави</i>	6
<i>Андрощук Г.О., Роль конкурентної розвідки у розробці корпоративних інноваційних стратегій</i>	8
<i>Бабіна Н.О., Економічна безпека підприємства в контексті сучасних інтеграційних процесів</i>	11
<i>Висоцька І.Б., Пришила А.С., Офшорні зони як загроза економічній безпеці держави: проблеми дефініції</i>	15
<i>Гаверський В.В., Реформи в Україні и их экономическая безопасность</i>	17
<i>Галушка О.М., Вплив вільного курсоутворення гривні на економіку України в умовах кризи та військових дій</i>	20
<i>Головченко О.М., Система оцінки економічної безпеки регіонів в сучасних соціально-економічних умовах</i>	22
<i>Жабинець О.Й., Проблеми законодавчого забезпечення інформаційної безпеки страхових компаній</i>	26
<i>Засанський В.В., Шаргут В.І., Брицький Р.М. Забезпечення економічної безпеки європейських держав за умов дії соціально-економічних загроз</i>	29
<i>Ілляшенко О.В., Система економічної безпеки підприємства: сутність та характеристика</i>	31
<i>Ільєва О.В., Гулько Л.Г., Тенденції розвитку фінансового моніторингу в Україні</i>	35
<i>Іщук Б.М., Крижановська О.В., Щодо визначення поняття воєнно - економічної безпеки в сучасній Україні</i>	39
<i>Коцюбинська В.В., Еременко І.О., Мігус І.П., Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства</i>	42
<i>Кубаєнко А.В., Напрями діяльності ОВС в забезпеченні економічної безпеки в Україні</i>	45
<i>Куриліна О.В., Теоретико-методологічні засади забезпечення економічної безпеки держави</i>	49
<i>Куриліна О.В., Грицко Р.Р., Кравченко І.В., Підходи до структури та сутності економічної безпеки держави</i>	52
<i>Ліщук В.В., Залучення іноземного капіталу в економіку України: проблеми та перспективи інституційної теорії</i>	55
<i>Мартиненко В.В., Еволюція теоретичних підходів до визначення понять «національна безпека» та «економічна безпека»</i>	56
<i>Марченко О.М., Систалюк І.А., Кіберзлочинність як загроза економічній безпеці банківських установ</i>	59

пропонованих формальних інститутів, то вирішальним фактором при цьому вважається вірогідність застосування санкцій та їхня вагомість.

Зазначене є не припустимим, особливо на шляху до європейського суспільства, адже, збільшує простір для існування тіньової економіки і асиметрії інформації між індивідами та ін.

Щоб призупинити дію даної негативної тенденції й надалі уникнути ще більш серйозних наслідків, необхідно розробити комплекс організаційних, регулюючих і стимулюючих заходів, реалізація яких дозволить підвищити ефективність залучення та управління іноземним капіталом в нових економічних умовах. Тож, велике значення в процесі залучення іноземного капіталу в економіку України має створення оптимальних інституційних умов і передумов, які допоможуть максимально використовувати можливості ефективної віддачі функцій інститутів в економічному розвитку.

Список використаних джерел:

1. Полтерович В.М. Институциональные ловушки: есть ли выход? // *Общественные науки и современность*. – 2004. № 3. – С. 5-16.

Мартиненко В.В., к.е.н.,
Національний університет
Державної податкової служби України

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА» ТА «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Як і інші економічні категорії, поняття «національна безпека» і «економічна безпека» мають свою історію. Тому для з'ясування сутності значення категорій «національна безпека» та «економічна безпека», необхідно схарактеризувати базове поняття «безпека», яке вперше було зафіксовано в 1190 році у словнику Робера та означало спокійний стан духу людини, яка вважає себе захищеною від будь-якої небезпеки. Однак, у цьому значенні термін не закріпився у лексиці народів Західної Європи і до XVII століття використовувався рідко [1, с. 9].

І лише у XVII – XVIII століттях практично в усіх країнах було визначено головну мету держави – забезпечення загального блага та безпеки суспільства. У зв'язку з цим термін «безпека» набув нового значення і означав “стан, ситуацію спокою, що виникає в результаті відсутності реальної небезпеки (як фізичної, так і моральної), а також наявність матеріальних, економічних, політичних умов, відповідних органів та організацій, що сприяють створенню такої ситуації” [1, с. 10].

У тлумачному словнику В.І. Даля поняття «безпека» трактується більш загально та визначається як “відсутність небезпеки, схоронність, надійність” [2]. У спеціалізованій літературі XX століття безпека трактується, як: “такий стан суб'єкта, за якого вірогідність зміни властивих цьому суб'єктові якостей і параметрів його зовнішнього середовища незначна і триває менше певного ін-

тервалу” [3, с. 45]; “стан об’єкта в системі його зв’язків з точки зору здатності до виживання та розвитку в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз, а також її непередбачених та важко прогнозованих факторів” [4, с. 98]; “стан, тенденції розвитку (у тому числі латентні) і умови життєдіяльності соціуму, його структур і установ, за яких забезпечується зберігання його якості з об’єктивно обумовленими інноваціями та визначеним вільним функціонуванням, яке відповідає власній природі” [5].

Узагальнюючи бачення вчених щодо визначення поняття «безпека» в історичній ретроспективі, можна зробити висновок, що безпека – це певний стан захищеності суспільства від факторів внутрішнього та зовнішнього характеру, які загрожують нормальним умовам його функціонування. Враховуючи, що безпека є багатофакторною категорією, в якості її об’єкта може розглядатись особа, суспільство, держава. У свою чергу, зміцнення безпеки національної економіки держави є пріоритетним напрямом державної внутрішньої та зовнішньої політики.

У Радянському Уряді визначення поняття «державна безпека» було законодавчо закріплено у 1934 р. [1, с. 10]. У загальному розумінні державна безпека – це захищеність підвалин існування держави, тобто державна безпека є вищим зрізом національної безпеки [6, с. 56].

З появою України як незалежної суверенної держави, разом із загальноприйнятими категоріями, які характеризували стан суспільства та держави, особливого значення набуває поняття «національна безпека». Трансформаційні процеси в Україні, що були викликані отриманням нею незалежності та переходом економіки до ринкових відносин, призвели до корінних змін усієї суспільно-економічної системи. Суспільство вимагало нових орієнтирів, методів та способів формування принципово нової моделі економічної безпеки національної економіки. Тому в цей час проблемі зміцнення національної безпеки України почала приділятися значна увага: у 1996 р. було створено Раду національної безпеки і оборони України та у 1997 р. прийнято Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України, в якій було закріплено положення, що “національна безпека України як стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, є необхідною умовою збереження та примноження духовних і матеріальних цінностей” [7].

Концепція втратила чинність з прийняттям у 2003 році Закону України «Про основи національної безпеки України», в якому визначення поняття «національна безпека» було подано в такій редакції: “національна безпека – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам” [8].

Прагнення до формування ефективної державної політики щодо зміцнення національної безпеки обумовило розробку та затвердження Стратегії національної безпеки України, в якій зазначено, що “подальший розвиток і захист найвагоміших здобутків України потребує чіткої визначеності держави у стратегічних пріоритетах і цілях, які мають відповідати викликам і загрозам ХХІ

ст., її взаємодії з сучасними системами міжнародної і регіональної безпеки”. У Стратегії визначено принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізм забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства, держави від зовнішніх і внутрішніх загроз; конкретизовано засади політики держави у сфері національної безпеки, зокрема, щодо забезпечення прийнятого рівня безпеки [9].

Отже, національну безпеку слід розглядати як надскладну багаторівневу систему, яка має свою структуру, складові якої знаходяться у тісному взаємозв’язку. Забезпечення національної безпеки можливе за умови, якщо кожна її складова здатна ефективно виконувати свої функції. До основних складових національної безпеки можна віднести: політичну, економічну, соціальну, інтелектуально-інноваційну, інформаційну, військову, екологічну, технологічну та енергетичну.

Економічну безпеку, як складову національної безпеки, доцільно визначити як стан національної економіки, за якого забезпечується захищеність національних інтересів держави від реальних і потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього походження, а також здатність економічної системи до розширеного відтворення та відкритості й інтегрованості у наддержавні структури для ефективної протидії світовим кризовим явищам та негативним глобалізаційним факторам.

Список використаних джерел:

1. Основы экономической безопасности: (Государство, регион, предприятие, личность) : [учебно-практическое пособие] / В.И. Видяпин [и др.] ; ред. Е.А Олейников ; Российская экономическая академия им. Г.В. Плеханова (М.). – М. : Бизнес-школа Интел-Синтез, 1997. – 279 с.
2. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка / В.И. Даль. – Санкт-Петербург – Москва : Издание книгопродавца-типографа М. О. Вольфа, 1882. – Т.1 – 723 с.
3. Тамбовцев В.Л. Объект экономической безопасности России / В.Л. Тамбовцев // Вопросы экономики. – 1994. – № 12. – С. 45–53.
4. Сенчагов В.К. О сущности и основах стратегии экономической безопасности России / В.К. Сенчагов // Вопросы экономики. – 1995. – № 1. – С. 98–101.
5. Бельков О.А. Понятийно-категориальный аппарат концепции национальной безопасности / О.А. Бельков // Безопасность: Информационный сборник. – 1994. – № 3 (19). – С. 91–94.
6. Кириченко О.А. Методологічні основи економічної безпеки суб’єктів господарювання в трансформаційній економіці / О.А. Кириченко, Ю.Г. Кім // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 12. – С. 53–65.
7. Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України / Постанова Верховної Ради України № 3/97-ВР від 16 січня 1997 р. (остання редакція від 22.07.2003 р.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про основи національної безпеки України / Закон України № 964-IV від 19.06.2003 р. (із змінами та доповненнями станом на 18.05.2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/npro%20основи%20національної%20безпеки%20україни>.
9. Стратегія національної безпеки України «Україна у світі, що змінюється» / Указ Президента України № 105 від 12 лютого 2007 року (в редакції від 8 червня 2012 року). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.